

**JAUNIMO REIKALŲ DEPARTAMENTAS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 5, LT 03162 Vilnius, tel. (8 5) 249 70 02, faks. (8 5) 249 63 54 El. p. info@jrd.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188681478

Adresatams pagal sąrašą

2016-12-31 Nr. 2S-455 -(5.5)

Kopija: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

**DĖL JAUNIMO PROBLEMŲ SPRENDIMO PLANŲ 2016-2018 M. PRIEMONIŲ
APŽVALGOS BEI JAUNIMO VERSLUMO UGDYMO**

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. A1-229 „Dėl pavedimo Jaunimo reikalų departamentui prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“, pagal kurį Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Departamentas) įgyvendina Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos priemonės Nr. 1.2.2.26 „vykdyti savivaldybių jaunimo problemų sprendimo planų įgyvendinimo stebėseną ir užtikrinti jų įgyvendinimo tęstinumą“ bei Regioninės jaunimo politikos stiprinimo veiksmų plano priemonę Nr. 1.2.4.3. „įtraukti verslo organizacijų atstovus į jaunimo problemų sprendimo planuose ir kituose planavimo dokumentuose numatytų priemonių įgyvendinimą“, 2016 m. IV ketv. atlikome Jaunimo problemų sprendimo planų priemonių 2016-2018 m. planų apžvalgą bei išskyrėme savivaldybių suformuluotas tendencijas (Priedas Nr. 1).

Atkreiptinas dėmesys, jog Projekto „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ metu buvo parengti jaunimo problemų sprendimo planai (toliau - JPSP) šešeriems metams kiekvienai iš 60 Lietuvos savivaldybių vietiniu lygmeniu, taip pat nacionalinis planas šešeriems metams visos Lietuvos mastu. 2012-2013 m. šis planas buvo patvirtintas 35 savivaldybėse Tarybos sprendimais. Jaunimo problemų sprendimo planų priemonių 2016-2018 m. planus pasitvirtino 15 savivaldybių.

Apžvelgiant patvirtintų dokumentų tendencijas, ypatingą dėmesį norėjome skirti verslumo ir su verslumo ugdymu susijusių priemonių analizei savivaldybėse. Pastebima, jog šiandien jaunam žmogui verslumo kompetencijos reikalingos kasdien ir visose gyvenimo srityse: ieškant darbo, dirbant, kuriant verslą, priimant sprendimus, sprendžiant problemas. Verslumo kompetencija yra suprantama kaip įvairių žinių ir gebėjimų derinys, todėl ji apima ne tik (ir ne tiek) tas žinias ir gebėjimus, kurie yra reikalingi savarankiško verslo kūrimui ir plėtrai (rinkodaros, finansų valdymo, verslo vadybos žinios ir gebėjimai ir pan.), bet įvairias žinias ir gebėjimus, kurie reikalingi norint racionaliai ir ekonomiškai spręsti įvairias profesinio, visuomeninio ir asmeninio gyvenimo problemas bei situacijas, susijusias su užimtumu, darbo paieška, profesine karjera, profesinių uždavinių sprendimu, aktualių visuomeninių problemų sprendimu. Turėdami verslumo kompetencijų žmonės mąsto produktyviau, keičia požiūrį į save ir supančią aplinką, būna ryžtingesni ir veiklesni bei geba savo turimas žinias pritaikyti kasdieniniame gyvenime. Svarbūs verslumo kompetencijos elementai yra išradingumas, atvirumas naujovėms ir gebėjimas kūrybiškai taikyti įvairius naujus sprendimus, gebėjimas įvertinti sprendimui įgyvendinti reikalingas sąnaudas ir potencialią naudą.

Nors verslumo skatinimas ir ugdymas šiuolaikinėje ekonomikoje ir besikeičiančiame pasaulyje yra pripažįstamas svarbiu veiksniu, tačiau ugdant jauną žmogų bendrojo lavinimo įstaigose, galbūt, skiriamas nepakankamas dėmesys jo skatinimui, dažniausiai apsiribojama tik mokymu apie verslumą, dažnu atveju nekrypstant į verslumo įgūdžių ugdymą. Dėl šios priežasties yra labai svarbu, kad verslumo įgūdžiai būtų ugdomi veiklose, kuriose jaunas žmogus dalyvauja po pamokų.

Apžvelgus patvirtintus Jaunimo problemų sprendimo planų priemonių 2016-2018 m. planus, pastebima, jog labai didelis akcentas dedamas profesiniam konsultavimui ir informavimui, t. y. išvykoms, susitikimams su potencialiais darbdaviais ir pan. Manome, jog šios veiklos nevysiškai užtikrina jaunimo verslumo įgūdžių ugdymą. Rekomenduojame, kad tokios organizuojamos išvykos būtų susijusios ne tik su profesiniu orientavimu, o ir su įmonės savininko patirties, sėkmės istorijos, žinių perdavimu jaunuoliams. Taip pat, siūlome savivaldybėms pagalvoti apie inovatyvesnius verslumo ugdymo formatus, pavyzdžiui, mokinių mokomųjų bendrovių kūrimą arba jų tinklo plėtrą kitose mokyklose, perimant gerą patirtį iš savivaldybių, kuriose tokios veiklos jau vyksta, verslo atstovų mentorystės programų įgyvendinimą, ypatingą dėmesį suteikiant veiklų vykdymui mokyklose, ir pan. Matydami verslo asociacijų atstovų norą įsitraukti į ilgalaikį, sisteminių priemonių kūrimą ir įgyvendinimą savivaldybėse, siūlytume stiprinti esamą bendradarbiavimą vietos lygmeniu. Verslo asociacijų atstovų įtraukimas vietos lygmeniu į Jaunimo problemų sprendimo planų priemonių 2016-2018 m. planų ar kitų vidutinės trukmės strateginių dokumentų rengimą ir vykdymą galėtų užtikrinti ilgalaikį kokybinį rezultatą, siekiant jaunimo verslumo ugdymo. Esame tikri, kad taip pat labai svarbu užtikrinti tinkamą ir savalaikį tarpžinybinį bendradarbiavimą ir su įvairiomis įstaigomis bei organizacijomis vietos lygmeniu. Dėl šios priežasties rekomenduojame stiprinti bendradarbiavimą, įgyvendinant minimas veiklas, su jaunimo organizacijomis, jaunimo neformaliomis grupėmis, verslo informacijos centrais bei švietimo centrais.

PRIDEDAMA. Jaunimo problemų sprendimo planų 2016-2018 m. priemonių apžvalga ir tendencijos (5 lapai).

Direktorius

Vydūnas Trapinskas

**JAUNIMO REIKALŲ DEPARTAMENTO PRIE
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
2016-12-30 RAŠTO NR. 2S-455 -(5.3)
DĖL JAUNIMO PROBLEMŲ SPRENDIMO PLANŲ 2016-2018 M. PRIEMONIŲ
APŽVALGOS BEI JAUNIMO VERSLUMO UGDYMO**

ADRESATŲ SĄRAŠAS

1. Akmenės rajono savivaldybė	31. Palangos miesto savivaldybė
2. Alytaus miesto savivaldybė	32. Panevėžio miesto savivaldybė
3. Alytaus rajono savivaldybė	33. Panevėžio rajono savivaldybė
4. Anykščių rajono savivaldybė	34. Pasvalio rajono savivaldybė
5. Birštono savivaldybė	35. Plungės rajono savivaldybė
6. Biržų rajono savivaldybė	36. Prienų rajono savivaldybė
7. Druskininkų savivaldybė	37. Radviliškio rajono savivaldybė
8. Elektrėnų savivaldybė	38. Raseinių rajono savivaldybė
9. Ignalinos rajono savivaldybė	39. Rietavo savivaldybė
10. Jonavos rajono savivaldybė	40. Rokiškio rajono savivaldybė
11. Joniškio rajono savivaldybė	41. Skuodo rajono savivaldybė
12. Jurbarko rajono savivaldybė	42. Šakių rajono savivaldybė
13. Kaišiadorių rajono savivaldybė	43. Šalčininkų rajono savivaldybė
14. Kalvarijos savivaldybė	44. Šiaulių miesto savivaldybė
15. Kauno miesto savivaldybė	45. Šiaulių rajono savivaldybė
16. Kauno rajono savivaldybė	46. Šilalės rajono savivaldybė
17. Kazlų Rūdos savivaldybė	47. Šilutės rajono savivaldybė
18. Kėdainių rajono savivaldybė	48. Širvintų rajono savivaldybė
19. Kelmės rajono savivaldybė	49. Švenčionių rajono savivaldybė
20. Klaipėdos miesto savivaldybė	50. Tauragės rajono savivaldybė
21. Klaipėdos rajono savivaldybė	51. Telšių rajono savivaldybė
22. Kretingos rajono savivaldybė	52. Trakų rajono savivaldybė
23. Kupiškio rajono savivaldybė	53. Ukmergės rajono savivaldybė
24. Lazdijų rajono savivaldybė	54. Utenos rajono savivaldybė
25. Marijampolės savivaldybė	55. Varėnos rajono savivaldybė
26. Mažeikių rajono savivaldybė	56. Vilkaviškio rajono savivaldybė
27. Molėtų rajono savivaldybė	57. Vilniaus miesto savivaldybė
28. Neringos savivaldybė	58. Vilniaus rajono savivaldybė
29. Pagėgių savivaldybė	59. Visagino savivaldybė
30. Pakruojo rajono savivaldybė	60. Zarasų rajono savivaldybė

JAUNIMO PROBLEMŲ SPRENDIMO PLANŲ 2016-2018 M. PRIEMONIŲ APŽVALGA IR TENDENCIJOS

Įvairios įstaigos ir organizacijos tiek iš valstybinio, tiek iš nevyriausybinių sektoriaus įgyvendina veiklas jaunimui. Kiekviena jų dažnai veikia ir vykdo veiklas savo įstaigos ar organizacijos veiklos rėmuose, vengdamos glaudesnio bendradarbiavimo su potencialiais partneriais, arba vykdomas bendradarbiavimas yra labai siauras ir paprastai apjungiantis tik dvi įstaigas. Įgyvendinant integruotą jaunimo politiką būtina apjungti bendrai veiklai kaip galima daugiau skirtingų įstaigų, organizacijų bei specialistų, taip sutelkiant įvairius partnerius konkrečiai veiklai vykdyti.

Projekto „Integruotos jaunimo politikos plėtra“ metu buvo parengti jaunimo problemų sprendimo planai (toliau - JPSP) šešeriems metams kiekvienai iš 60 Lietuvos savivaldybių vietiniu lygmeniu, taip pat nacionalinis planas šešeriems metams visos Lietuvos mastu. 2012-2013 m. šis planas buvo patvirtintas 35 savivaldybėse Tarybos sprendimais.

Jaunimo problemų sprendimo planų sudarymo ir įgyvendinimo nacionaliniu bei vietos lygmenimis tikslai:

- kurti, skatinti ir stiprinti bendradarbiavimo formas tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių jaunimo politikos srityje;
- optimizuoti žmogiškuosius ir materialinius išteklius;
- rengti pasiūlymus ir rekomendacijas teisės aktams ir jų koregavimams;
- rengti veiklos (priemonių) planus;
- prisidėti prie ilgalaikės jaunimo politikos strategijos įgyvendinimo.

Jaunimo problemų sprendimo planų priemonių 2016-2018 m. planus pasitvirtino 15 savivaldybių: Biržų r., Elektrėnų, Jurbarko r., Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Klaipėdos r., Kretingos r., Pakruojo r., Radviliškio r., Raseinių r., Šiaulių r., Švenčionių r., Trakų r., Ukmergės r. ir Varėnos r. Taip pat, Akmenės r. savivaldybė JPSP priemonių planą pasitvirtino išskirtinai 2016 metams, Panevėžio m. savivaldybė planą pasitvirtino 2014-2016 m. laikotarpiui. Rengiant šią apžvalgą buvo nagrinėti 17 savivaldybių JPSP priemonių 2016-2018 m. planai.

2016 m. gruodžio 16 d. Jaunimo reikalų departamento (toliau - JRD) surinktais duomenimis likusios 18 savivaldybių, kurios tvirtino jaunimo problemų sprendimo 2013-2018 m. planus ir buvo numčiusios, jog šie planai bus peržiūrėti ir esant poreikiui koreguojami tikslai, uždaviniai ir vertinimo kriterijai bei atitinkamai ruošiami nauji 2016-2018 m. laikotarpiui skirti priemonių planai, minėtų JPSP priemonių planų 2016 metais netvirtino. Birštono savivaldybės atveju, JPSP priemonių planas buvo patvirtintas visam 2013-2018 m. laikotarpiui, šiai dienai pagal poreikį peržiūrėto ir atitinkamai paruošto ir patvirtinto priemonių plano negauta. Šakių r. savivaldybės jaunimo reikalų taryba nutarė neteikti 2016-2018 m. JPSP priemonių plano, nes visos priemonės, susijusios su rajono jaunimo problemų sprendimu, yra įtrauktos į Šakių rajono savivaldybės 2011-2017 metų plėtros strateginį planą.

Kitos JPSP priemonių 2016-2018 m. planų netvirtinusios savivaldybės: Mažeikių r., Telšių r., Lazdijų r., Neringos, Alytaus m., Jonavos r., Kupiškio r., Vilniaus r., Šilalės r., Kelmės r., Prienų r., Rietavo, Šalčininkų r., Skuodo r., Rokiškio r. ir Pasvalio r.

Apibendrinus JPSP priemonių 2016-2018 m. planuose išsikeltus tikslus, uždavinius ir priemones, galima išskirti keletą tendencijų, susijusių su tam tikrais jaunimo problemų sprendimo klausimais.

1. Siekiant savivaldybėse užtikrinti ir didinti švietimo, neformalaus ugdymo bei kitų įstaigų (kultūros, socialinių) jaunimui teikiamų paslaugų įvairovę, kokybę bei prieinamumą dažniausiai numatoma:

- atlikti jaunimo ir su jaunimu dirbančių asmenų apklausas ir / ar tyrimus apie jaunimo poreikius, įstaigų teikiamas paslaugas, jų įvairovę ir / ar kokybę, bei remiantis gautais duomenimis tobulinti teikiamas paslaugas, didinti jų įvairovę;

- kelti dirbančių su jaunimu įstaigų darbuotojų darbo su jaunimu kompetencijas, organizuojant diskusijas (forumus), susitikimus, mokymus ir kt.;

- suteikti daugiau galimybių jaunimui, jaunoms šeimoms naudotis jau egzistuojančia sporto ar kita laisvalaikiui skirta infrastruktūra (pvz., naudotis mokyklos sporto sale ar darželio teritorijoje esančia vaikų žaidimo aikšte ne įstaigos darbo metu);

- priderinti mokyklinių autobusų maršrutus ir viešojo transporto laiką prie neformalaus ugdymo užsiėmimų, atsižvelgiant ir į kaimo vietovėse gyvenančio jaunimo poreikius.

2. Jaunimo sveikos gyvensenos, saviraiškos, pilietiškumo ar savanoriškos veiklos skatinimas kai kurių savivaldybių išskiriamas kaip tikslas pats savaime, kitur tai siejama su jaunimo užimtumo didinimu arba įtraukimu į organizuotą jaunimo veiklą. Dalis savivaldybių tai sieja ir su jaunimo žalingų įpročių ir nusikalstamumo prevencija. Šiais klausimais savivaldybėse dažniausiai numatoma:

- gerinti savivaldybių infrastruktūros pritaikymą jaunimo, jaunų šeimų poreikiams (sutvarkyti esamas ir įrengti naujas sporto, žaidimų aikšteles; laisvalaikiui ir aktyviam poilsiui pritaikyti viešąsias erdves (parkus ir poilsio zonas); įrengti naujus / sutvarkyti esamus dviračių takus ir dviračių aikšteles; įrengti stovyklavietes ir kt.);

- organizuoti renginius skatinančius / informuojančius apie sveiką gyvenseną (sporto varžybas, žaidynes, šventes, stovyklas) ir taip didinti sportuojančio, aktyvaus jaunimo skaičių;

- bendradarbiauti su suinteresuotomis grupėmis įgyvendinant projektus, programas ir veiklas nusikalstamumo ir žalingų įpročių prevencijos srityje;

- sudaryti sąlygas jaunimo saviraiškai ir kūrybai, organizuojant festivalius, parodas, menų renginius, kino po atviru dangumi vakarus;

- įtraukti jaunimą ir jaunimo organizacijas į savivaldybės kultūrinių renginių, projektų organizavimą;

- skleisti informaciją apie jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklą, galimus savanorystės būdus ir naudą (lankstinukai, publikacijos, internetiniai puslapiai, socialiniai tinklai, jaunimo organizacijų mugės, savanorių pagerbimo ir apdovanojimo renginiai).

3. Savivaldybių JPSP priemonių planuose beveik visada vienomis ar kitomis priemonėmis numatoma gerinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių nevyriausybinių organizacijų veiklos sąlygas, stiprinti jų potencialą ir veiklos kokybę. Numatomos tokios skatinimo priemonės kaip:

- leidimas naudotis savivaldybėje nenaudojamais pastatais ar patalpomis;

- įregistravimo, registracijos duomenų keitimo mokesčių kompensavimas;

- didesnis finansavimas jaunimo organizacijų stiprinimo, veiklos plėtros ir kokybės gerinimo programoms;

- prisidėti prie jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektų, teikiamų nacionaliniams ar tarptautiniams fondams, finansavimo, remti kitas jaunimo organizacijų iniciatyvas ir projektus.

Mažoji dalis savivaldybių numato jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms organizuoti mokymus apie finansavimo šaltinių paiešką, projektų rašymą, jaunimo veiklą, darbą su jaunimu ir kitomis

aktualiomis temomis, bei skatinti bendradarbiavimą su kitomis savivaldybėmis Lietuvoje bei tarptautinį bendradarbiavimą su kitomis šalimis.

4. Dalis savivaldybių formuluodamos tikslus ir uždavinius išskiria kaimo vietovių įtraukimą bei atitinkamai numato konkrečias priemones tam įgyvendinti (susijusias su paslaugų prieinamumu, infrastruktūros gerinimu, būtent į kaimo vietoves nukreiptų projektų rėmimu). Dažnai savivaldybės numato ir konkrečias priemones skirtas socialiai atskirto, pažeidžiamo, mažiau galimybių turinčio jaunimo problemoms spręsti:

- rengti konferencijas, susitikimus, forumus, diskusijas ir pan., skirtus aptarti ir nagrinėti svarbiausius atvirojo darbo su jaunimu klausimus, pristatyti ir pasidalinti turima informacija su savivaldybės politikais, administracijos darbuotojais, su jaunimu dirbančiais specialistais ir kitais suinteresuotais asmenimis;
- užtikrinti darbo su jaunimu formų plėtrą, įskaitant mobilųjį ir darbo su jaunimu gatvėje formas;
- organizuoti atvirojo darbo su jaunimu ir kitus specialius mokymus, skirtus kultūros, švietimo įstaigų, vaiko teisių apsaugos ir kitiems su jaunimu dirbantiems specialistams jų darbo su jaunimu kompetencijoms kelti;
- didinti atvirųjų jaunimo erdvių skaičių, steigti atvirojo jaunimo centrus, užtikrinti tolygų jų pasiskirstymą visoje savivaldybėje;
- aprūpinti atviras jaunimo erdves ir centrus, vaikų dienos centrus įranga, užtikrinančia jaunimo laisvalaikio užimtumo ir neformaliojo švietimo formų ir veiklų įvairovę;

5. Savivaldybės numato kurti programas ar imtis priemonių ir konkrečioms jaunimo problemoms spręsti, pavyzdžiui:

- padėti jauniems asmenims, išėjusiems iš vaikų globos įstaigų ar didelės socialinės rizikos šeimų (laikinojo apgyvendinimo paslauga „pereinamieji namai“, kompleksinė pagalbos šeimai programa);
- organizuoti problemas patiriančioms jaunoms šeimoms švietėjiškų pamokėlių ciklą apie santuoką, šeimą, tėvystę, ir pan.;
- pritaikyti kaimo vietovėse esančias įstaigas žmonių su negalia poreikiams;
- didinti bibliotekos paslaugų prieinamumą jaunimui (prailginti darbo laiką);
- organizuoti informacinius renginius, kaip elgtis patyrus patyčias ar psichologinį smurtą.

6. Siekiant užtikrinti kokybišką, žiniomis ir faktais grįstos jaunimo politikos plėtrą, didžioji dauguma savivaldybių išskiria:

- jaunimo dalyvavimą sprendžiant aktualius jaunimo politikos klausimus (skatinti mokinių savivaldos aktyvumą ir efektyvumą, rengti mokymus jaunimo organizacijų lyderiams, jaunimo reikalų tarybų nariams);
- didesnę jaunimo reikalų tarybų ir jaunimo atstovų įtraukimą į savivaldybės veiklą (tarpžinybinių darbo grupių, komisijų veiklą, aktualių savivaldybės dokumentų planavimą, įgyvendinimą ir stebėseną);
- rengti įvairias jaunimui aktualias sritis atspindinčius išplėstinius, išvažiuojamuosius jaunimo reikalų tarybų posėdžius;
- užtikrinti jaunimo politikos kokybės vertinimą, jaunimo situacijos ir aktualių jaunimui programų ir priemonių stebėseną (organizuoti tyrimus, kokybės vertinimus, rengti veiklos planus ir teikti ataskaitas).

7. Kai kurios savivaldybės išskiria jaunimo informavimo ir konsultavimo svarbą, numato tobulinti ir plėtoti jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemą, užtikrinti informacijos pasiekiamumą jaunimui patogiais kanalais. Tam pasiekti planuojama:

- atlikti savivaldybės institucijų bei įstaigų ir kitų su jaunimu dirbančių organizacijų vykdomo informavimo vertinimą ir analizę;
- sukurti / tobulinti jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemą,
- rengti informacinius renginius;
- didinti įstaigų, teikiančių informacines, konsultacines paslaugas jaunimui, atvirumą (konsultuoti el. paštu, jaunimui skirtą informaciją viešinti socialiniuose tinkluose).

8. Beveik visuose JPSP priemonių 2016-2018 m. planuose numatomi tikslai susiję su jaunimo įsidarbinimo problemų sprendimu, integravimusi į darbo rinką bei verslumu.

Būtent verslumo skatinimas, verslumo kompetencijų, galimybių didinimas minimas savivaldybėse:

- *prie tikslų: Akmenės r., Biržų r., Varėnos r. Elektrėnų, Švenčionių r., Jurbarko r.; Kazlų Rūdos; Raseinių r., Kalvarijos, Kretingos r., Ukmergės r.;*
- *prie uždavinių: Panevėžio m., Trakų r.;*
- *prie priemonių: Pakruojo (surengti jaunimo verslumo skatinimo renginius), Trakų r.*

Jaunimo įdarbinimas ar verslumas neminimas Radviliškio r. savivaldybės JPSP priemonių 2016-2018 m. plane.

Kalbant apie uždavinius ir priemones skirtus jaunimui besimokančiam mokyklose, profesinio ar aukštojo mokslo įstaigose, savivaldybėse numatoma skatinti šių ir kitų įstaigų, privataus verslo ir savivaldybės bendradarbiavimą. Toliau dažniausiai minimos šios su profesiniu orientavimu, konsultavimu ir informavimu susijusios priemonės:

- išvykos į darbo vietas įstaigose, įmonėse ar organizacijose skirtos supažindinti su profesijomis;
- jaunimui skirti mokymai, diskusijos, susitikimai su profesinių aukštumų pasiekusiais buvusiais mokiniais, verslininkais, įžymiais žmonėmis;
- specialūs užsiėmimai moksleiviams, skatinantys atpažinti savo pomėgius, kompetencijas ir galimybes juos pritaikyti profesinėje veikloje, padedantys pasirinkti būsimas profesijas, ugdatys darbo paieškos ar įsidarbinimo bendruosius įgūdžius;
- pažintinės atvirų durų dienos savivaldybėje esančiose įstaigose, privačiose įmonėse bei nevyriausybinėse organizacijose;
- profesinio bei aukštojo mokslo įstaigų ir amatų mugės;
- jaunų žmonių informavimas apie paklausias ir nepaklausias specialybes, įsidarbinimo (trumpalaikio ir ilgalaikio) galimybes rajone (kurti jaunų asmenų „talentų banką“ – tinklalapį internete; informavimo apie darbo atrankas ir konkursus sistemą);
- kokybiškų mokiniams / studentams skirtų praktikų organizavimas, praktikų aptarimui ir kokybės gerinimui skirti susitikimai.

Didžioji dalis savivaldybių JPSP priemonių 2016-2018 m. planuose numato parengti verslumo skatinimo programas bei įvairiomis priemonėmis sudaryti palankias sąlygas jaunimo verslo pradžiai. Keletas savivaldybių įtraukia konkrečias priemones skirtas verslumo kompetencijoms ugdyti (kūrybinės dirbtuvės, konsultacijos, seminarai, edukaciniai renginiai, kursai ir kt.), kelios numato įtraukti verslumo skatinimą į jaunimo veiklos skatinimo programos finansavimo prioritetus, remti švietimo mokymo įstaigų iniciatyvas, skatinančias verslumo gebėjimus.

Dalyje savivaldybių pasirinkti labiau inovatyvūs verslumo ugdymo formatai, būtent planuojama įkurti mokinių mokomąsias bendroves arba plėsti jų tinklą kitose mokyklose.

Didesnė dalis savivaldybių JPSP priemonių planuose kalba apie priemones skatinančias jaunimą pradėti verslą:

- Taikyti minimalius verslo liudijimų tarifus jaunimui, pradedančiam savo verslą arba atleisti nuo mokesčio pirmuosius metus; taikyti žemės ir nekilnojamo turto mokesčių lengvatas (jauniesiems ūkininkams);
- Sukurti verslininkų-mentorių tinklą, padedantį ir konsultuojantį jaunimą, norintį kurti verslą; organizuoti susitikimus, konsultacijas su verslo atstovais;
- Organizuoti verslumo konkursus, kurių metu būtų paremtos / nupirktos jaunimo verslo idėjos.